

ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

**Գ Լ ՈՒ Խ 1
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ**

Հոդված . Օրենքի կարգավորման առարկան

1.

Սույն օրենքը կարգավորում է օրգանական գյուղատնտեսական մթերքի և հումքի արտադրության, պահպանման, վերամշակման, փոխադրման, իրացման, ինչպես նաև վայրի բույսերի մթերման հետ կապված հարաբերությունները, սահմանում է օրգանական գյուղատնտեսության վարման իրավական հիմքերը, սկզբունքները, արտադրանքի շրջանառությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները, պետական աջակցություն ուղղությունները և յիացորմարմնի պարտավորությունները:

Հոդված 2. Օրգանական գյուղատնտեսության մասին օրենսդրությունը

1. Օրգանական գյուղատնտեսության մասին Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությունը բաղկացած է սույն օրենքից և իրավական այլ ակտերից:

2. Եթե Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքով, ապա կիրառվում են միջազգային պայմանագրերի նորմերը:

Հոդված 3. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները՝

1) **օրգանական գյուղատնտեսություն**՝ գյուղատնտեսական գործունեության յուրա-հատուկ տեսակ, որն առավելապես ներդաշնակ է ագրոէկոհամակարգերին և իրակա-նացվում է համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգերի և նորմատիվային փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

2) **օրգանական գյուղատնտեսական արտադրանք**՝ օրգանական գյուղատնտեսության վարման արդյունքում արտադրված կամ վերամշակված կենդանական ու բուսական ծագման մթերք ու հումք, ինչպես նաև վայրի բույսեր, որոնց շրջանառության փուլերում ապահովվում են տեխնիկական կանոնակարգերով սահմանված պահանջները:

3) **օրգանական գյուղատնտեսական աննդամթերք**՝ մարդկանց կողմից նրպես սնունդ օգտագործվող օրգանական գյուղատնտեսական արտադրանք:

4) **օրգանակն** **գյուղատնտեսությունն** **միավոր**՝ արտադրական տարածք, որի վրա իրականացվում է օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրությունն:

5) **արտադրանքի շրջանառությունն**՝ արտադրություն, պահպանման, վերամշակման, փոխադրման և իրացման փուլեր, ինչպես նաև արտադրությունից մինչև վերջնական սպառումն ապրանքային շարժի միջանկյալ գործառնություններ (տեսակավորում, բեռնում, բեռնաթափում, փաթեթավորում, մակնշում, պիտակավորում, առաքում, գովազդ-դրամ, մատակարարում, օգտահանում և այլն):

6) **անցումային շրջան**՝ օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրանքի յուրաքանչյուր տեսակի համար սահմանված ժամանակահատված, որի ընթացքում սովորական (ավանդական) գյուղատնտեսական արտադրությունից անցում է կատարվում օրգանակն գյուղատնտեսություն յիարժեք վարման:

7) **անցումային շրջանի օրգանակն արտադրանքի սերտիֆիկատ**՝ անցումային շրջանում օրգանակն գյուղատնտեսություն միավորից ստացված արտադրանքին տրվող սերտիֆիկատ:

8) **բուֆերային գոտի**՝ օրգանակն գյուղատնտեսական միավորի և սովորական (ավանդական) գյուղատնտեսական արտադրության վարման տարածքի միջև թողնվող գոտի:

9) **կենդանի վերափոխված օրգանիզմ**՝ ցանկացած կենդանի օրգանիզմ, որը պարունակում է ժամանակակից կենսատեխնոլոգիաների օգտագործման շնորհիվ ստացված գենետիկական նյութի նոր համակցությունն:

10) **կենդանի օրգանիզմ**՝ ցանկացած կենսաբանական գոյացություն, որն ունի գենետիկ նյութի փոխանցման կամ վերարտադրման (ռեպլիկացիայի) ունակություն:

11) **ազդեցիկ համակարգ**՝ էկոլոգիական համակարգ, որտեղ իրականացվում է գյուղատնտեսական գործունեություն:

12) **տնտեսավարող սուբյեկտներ**՝ **գրանցամատյան**՝ տնտեսավարողներին կողմից օրգանակն գյուղատնտեսություն մեթոդի կիրառման վերաբերյալ ամփոփ և հավաստի տեղեկատվություն հավաքման նպատակով սահմանված կարգով իրականացվող գրանցումներ:

Հոդված 4 Օրգանակն գյուղատնտեսություն հիմնական սկզբունքներ

1. Օրգանակն գյուղատնտեսություն հիմնական սկզբունքներն են՝

1) բույսերի տեսակներին և սերտերին ընդհանուր սահման, տոհմային անսանաք ու ծնություն քարեյավման, ինչպես նաև մարդկանց գործունեություն արքայմանավորված ռիսկերին նվազեցման արդյունքում կենսաբազմազանություն պահպանման համար նպատակադրումից ավարի ձևավորում:

2) բնական ճանապարհով (ցանքաշրջանառություն կիրառում, օրգանակն պարար-տացում, հողատարման դեմ պայքարում անտառաշերտերի ստեղծում և այլն) հողի ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական կազմի քարելավումը, բերրիություն պահպանումը:

3) գյուղատնտեսական մթերքի վերամշակման այնպիսի եղանակներին և տեխնոլոգիաներին ընտրությունը, որոնք կապահովեն դրանց կենսաբանական արժեքի առավելագույն պահպանումը.

4) շրջակա միջավայրի աղտոտման բացառումը՝ սինթետիկ քիմիական նյութերի օգտագործման դադարեցումը, գյուղատնտեսական գործունեության ընթացքում էկոլոգիապես բարենպաստ տեխնոլոգիաների կիրառումը.

5) բուսաբուծության և անասնապահության ոլորտներին ներդրանակեցումը.

6) հորմոններին, հորմոնալ պատրաստուկներին, ինչպես նաև կենդանի վերափոխված օրգանիզմներին, գենային ինժեներիայի ու ժամանակակից այլ կենսատեխնոլոգիաներին և իննսպին ճառագայթման մեթոդներին կիրառման բացառումը:

Գ Լ ՈՒ Խ 2

ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հոդված 5. Օրգանական գյուղատնտեսության ոլորտում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության լիազորությունները

1. Օրգանական գյուղատնտեսության ոլորտում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը՝

1) իրականացնում է շահագրգիռ պետական կառավարման մարմիններին գործունեության համակարգումը.

2) ապահովում է պետական միասնական քաղաքականության մշակումը և իրականացումը.

3) ընդունում է բնագավառը կարգավորող իրավական ակտեր.

4) ընդունում է պետական նպատակային ծրագրեր և ապահովում դրանց կատարումը.

5) սահմանում է օրգանական գյուղատնտեսությանը զբաղվող տնտեսավարող սուբյեկտներին գրանցամատյանի և օրացուցային գրանցումներին վարման կարգը.

6) սահմանում է օրգանական գյուղատնտեսության մեջ թույլատրելի և սահմանափակ թույլատրելի նյութերի, այդ թվում՝ պարարտանյութերի, հողի կառուցվածքի բարելավման և բերրիության բարձրացման, բույսերի պաշտպանության միջոցների, ախտահանող նյութերի անվանացանկն ու կիրառման կարգը.

7) սահմանում է պարենային հումքի վերամշակման գործընթացում օգտագործվող հավելումներին և բաղադրամասերին անվանացանկն ու կիրառման կարգը.

8) սահմանում է օրգանական գյուղատնտեսության կազմակերպման, բույսերի և բուսական ծագման մթերքի, գյուղատնտեսական կենդանիներին և անասնապահական ծագման մթերքի (ներառյալ՝ մեղվաբուծական մթերքի) արտադրության, օրգանական եղանակով վերամշակման, փաթեթավորման, պահպանման, փոխադրման, իրացման և մակնշման կարգը.

9) սահմանում է անցումային շրջանի տնտեսություններ, դրա կրճատման կամ երկարաձգման կարգը և տնտեսություններ.

10) սահմանում է օրգանական գյուղատնտեսական աննդամթերքի ներմուծման և արտահանման կարգը և ներմուծվող օրգանական գյուղատնտեսական աննդամթերքն ուղեկցող օրգանական սերտիֆիկատի ձևը :

11) իրականացնում է սույն օրենքով և այլ օրենքներով վերապահված լիազորում -թյուններ :

Հոդված 6. Օրգանական գյուղատնտեսության նորոգում պետական կառավարման լիազորման իրավասություններ

Օրգանական գյուղատնտեսության նորոգում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն կառավարության կողմից լիազորված պետական կառավարման մարմինը (այսուհետ՝ լիազորմարմին)

1) մշակում և իրականացնում է պետական միասնական քաղաքականություն :

2) իր լիազորություններին շրջանակներում մշակում է օրգանական գյուղատնտեսական մթերքի արտադրություն, պահպանման, վերամշակման, փոխադրման և իրացման կանոնները, ինչպես նաև բնագավառը կանոնակարգող նորմատիվ իրավական այլ ակտերի նախագծերը :

3) վարում է օրգանական գյուղատնտեսության ամբողջական տնտեսավարող սուբյեկտների գրանցամատյանը :

4) պետական կառավարման շահագրգիռ մարմիններին հետհամատեղ իրականացնում է պետական վերահսկողություն օրգանական գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրությունից մինչև վերջնական սպառումն ապրանքային շարժիքով փուլերի նկատմամբ :

5) իր իրավասություններին շրջանակներում բնդրումնում է կարգեր, կանոններ և այլ նորմատիվ ակտեր :

6) նպաստում է օրգանական գյուղատնտեսության բնագավառում միջազգային համագործակցություն բնդրայնմանը, առաջավոր փորձի և գիտական նվաճումներին ներդրմանը, կարգերի պատրաստմանը :

7) իրականացնում է սույն օրենքով և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ վերապահված այլ իրավասություններ :

Հոդված 7. Օրգանական գյուղատնտեսության նորոգում համապատասխանության լիազորման հավաստումը (սերտիֆիկացումը)

1. Օրգանական գյուղատնտեսության նորոգում համապատասխանության լիազորման (սերտիֆիկացում) մարմինը (այսուհետ՝ սերտիֆիկացման մարմին) օրգանական գյուղատնտեսական արտադրանքի համապատասխանության լիազորման իրականացում է «օրգանական» կամ «անցումային շրջանի օրգանական» սերտիֆիկատի տրման միջոցով : Սերտիֆիկատի տրման կարգը սահմանում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը :

2. Օրգանական գյուղատնտեսության նորոգում համապատասխանության լիազորման պատասխաններն իրականացվում են «Համապատասխանության գնահատման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքին համապատասխան :

3. Մեր տիֆիկացման մարմինը յուրաքանչյուր տարի առնվազն մեկ անգամ իրակա-նացնում է օրգանակն գյուղատնտեսական միավորի արտադրական գործընթացներին փաստաթղթավորման գնահատում:

Գ Լ ՈՒ Խ 3

ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆԸ, ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՄԱԿՆՇՄԱՆԸ ԵՎ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՊՐԱՆՔԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ

Հոդված 8. Օրգանակն գյուղատնտեսությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները

1. Օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրությունը հիմնվում է սույն օրենքի 4-րդ հոդվածում ամրագրված սկզբունքներով:

2. Օրգանակն գյուղատնտեսության մեթոդները բուսական ծագման գյուղատնտեսական մթերքի արտադրության և վերամշակման, ինչպես նաև վայրի բույսերի մթերման բնագավառներում պետք է համապատասխան են հետևյալ պահանջներին՝

1) հողի բերրիություն և կենսաբանական ակտիվություն պահպանում և բարձրացում՝ օպտիմալ (նպաստավոր) ցանքաշրջանառություն կիրառման, օրգանակն պարարտացման և այլ բնական եղանակներով: Պարարտացման նպատակով օգտագործվող գոմ-աղբի ձեռքբերում միայն օրգանակն գյուղատնտեսության միավորներին: Թույլատրելի և սահմանափակ թույլատրելի նյութերի անվանացանկում չընդգրկված քիմիական նյութերի օգտագործման բացառում:

2) օրգանակն գյուղատնտեսության մեջ միայն թույլատրելի և սահմանափակ թույլատրելի նյութերի, այդ թվում՝ պարարտանյութերի, հողի կառուցվածքի բարելավման և բերրիություն բարձրացման, բույսերի պաշտպանություն միջոցների, ախտահանող նյութերի, վերամշակման գործընթացում կիրառվող հավելումների և բաղադրամասերի օգտագործում:

3) մոլախոտերի, վնասատուներին և հիվանդություններին դեմ պայքարի իրականացում՝

ա. հիվանդություններին և վնասատուներին նկատմամբ կայուն սոբոտերի բնորոշումը, ինչպես նաև նպաստավոր ցանքաշրջանառության կիրառումը,

բ. օրգանակն և սովորական գյուղատնտեսության միավորներին միջև բուֆերային գոտիներին ձևավորումը,

գ. վնասատուներին դեմ պայքարի կենսաբանական և մեխանիկական միջոցների կիրառումը:

4) օրգանակն բուսաբուծական արտադրությունում միամյա կամ երկամյա բույսերի դեպքում առնվազն մեկ սերնդի օրգանակն արտադրության մեթոդով ստացված սերմնանյութի, իսկ բազմամյա տնկարկներին և մշակաբույսերի համար առնվազն երկու վեգետացիայի ժամանակահատվածի օրգանակն արտադրության արդյունքում ստացված տնկանյութի (սերմնանյութի) օգտագործում:

5) վայրի դեղաբույսերի և ուտելի բույսերի հավաքը և մթերումը հավաստվում են որպես օրգանակն, եթե՝

ա. բ ու յ ս եր ի բ եր ք ա հ ալ ա ք ի ն (մ թ եր մ ան ր) ն ախո բ ո ղ ո ղ եր ե ք տա ր ի ն եր ի ր ն թ ա գ ք ու մ ա յ ղ տա ր ա ծ ք ն եր ի վ ր ա չ ե ն օ գ տա գ ո թ ծ վ ե յ ա յ ն ա ի ս ի ն յ ու թ եր , ո թ ո ն ք ա ր գ ե յ վ ա ծ ե ն օ թ գ ա-ն ա կ ան գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ու թ յ ան վ ա ր մ ան բ ն ա գ ալ ա տ ու մ ,

բ. բ ու յ ս եր ի բ եր ք ա հ ալ ա ք ը չ ի խ ա թ ա ր ու մ տ լ յ ալ տա ր ա ծ ք ի կ ե ն ս ա ր ա գ մ ա գ ան ու թ յ ու ն ր ն ա գ ր ո է կ ո հ ա մ ա կ ա ր գ ե ր ր ,

գ. բ ու յ ս եր ի բ եր ք ա հ ալ ա ք ի կ ա գ մ ա կ եր պ ու մ ն ի ր ա կ ան ա գ վ ու մ է ա յ ղ բ ն ա գ ալ ա տ ր կ ան ո ն ա կ ա ր գ ո ղ ի ր ա վ ա կ ան ա կ տե ր ի պ ա հ ան ջ ն եր ի ն հ ա մ ա պ ա տ ա ս ի ա ն ն ս եր տ ի ֆ ի -կ ա գ մ ան մ ա ր մ ն ի հ ս կ ո ղ ու թ յ ան ն եր ք ո :

3. Օ թ գ ան ա կ ան գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ու թ յ ան վ ա ր մ ան մ ե թ ո ղ ն եր ր գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ա կ ան կ ե ն -ղ ան ի ն եր ի բ ու ծ մ ան , կ ե ն ղ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան մ թ եր ք ն եր ի ա ր տ ա ղ ր ո թ յ ան ն վ եր ա -մ շ ա կ մ ան բ ն ա գ ալ ա տ ն եր ու մ պ ե տ ք է հ ա մ ա պ ա տ ա ս ի ա ն ե ն հ ե տ ն յ ալ պ ա հ ան ջ ն եր ի ն

1) օ թ գ ան ա կ ան ան սս ն ա պ ա հ ու թ յ ան գ ո թ ծ ու ն ե ու թ յ ու ն ր , ո թ պ ե ս կ ան ո ն , պ ե տ ք է հ ա ն ղ ի ս ան ա օ թ գ ան ա կ ան գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ու թ յ ան մ ի ա վ ո թ ի ան բ ա ժ ան ե յ ի մ սս ր ն կ ա պ վ ա ծ յ ի ն ի օ թ գ ան ա կ ան բ ու ս ա ր ու ծ ու թ յ ու ն ի ր ա կ ան ա գ ն ո ղ մ ի ա վ ո թ ի հ ե տ .

2) բ ու ս ա կ եր կ ե ն ղ ան ի ն եր ի հ ա մ ա ր պ ե տ ք է ս տե ղ ծ վ ե ն ա գ ա տ ա ր ա ծ ե գ մ ան , ի ն չ պ ե ս ն ան օ թ գ ան ա կ ան գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ու թ յ ան մ ե թ ո ղ ր բ ա վ ա ր ա ր ո ղ պ ա հ վ ա ծ ք ի ն ի ն ս ա մ ք ի ան հ ր ա ժ ե շ տ պ ա յ մ ան ն եր .

3) յ ի ա գ ո թ մ ա ր մ ի ն ր ս ա հ մ ան ու մ է ա ր ո տ ա վ ա յ ր ե ր ու մ ա գ ա տ ա ր ա ծ ե գ մ ան ս ա հ մ ան ա -փ ա կ ու մ ն եր , ե թ ե ղ ա պ ա յ մ ան ա վ ո թ վ ա ծ է կ ե ն ղ ան ի ն եր ի ֆ ի գ ի ո յ ո գ ի ա կ ան վ ի ճ ա կ ո վ , կ յ ի մ ա յ ա կ ան ի ս ի ս տ ան բ ա ր ե ն պ ա ս տ պ ա յ մ ան ն եր ո վ , կ ա մ մ ս ու ր ա յ ի ն պ ա հ վ ա ծ ք ր յ ի ա ր ժ ե ք ա պ ա հ ո վ ու մ է տ լ յ ալ ց ե ղ ի գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ա կ ան կ ե ն ղ ան ի ն եր ի ան հ ր ա ժ ե շ տ բ ա ր ե կ ե գ ու -թ յ ու ն ր , ի ն չ պ ե ս ն ան կ ե ն ղ ան ի ն եր ի հ ի վ ան ղ ու թ յ ու ն ն եր ի տա ր ա ծ մ ան , կ ան խ ա ր գ ե յ մ ան , բ ո ն կ ու մ ն եր ի տե ղ ա յ ն ա գ մ ան ու վ եր ա գ մ ան , հ ի վ ան ղ ու թ յ ու ն ն եր ի կ ե ն ղ ան ի ն եր ի գ մ ա ր ղ -կ ան ց փ ո խ ա ն ց մ ան ս պ ա ո ն ա յ ի ք ի չ ե գ ո ք ա գ մ ան ն կ ա տ ա տ ու մ ն եր ո վ .

4) գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ա կ ան կ ե ն ղ ան ի ն եր ի բ ու ծ մ ան բ ն ա գ ալ ա տ ու մ օ թ գ ան ա կ ան գ յ ու ղ ա -տ ն տե ս ու թ յ ու ն ր պ ե տ ք է ն պ ա տ ա կ ա տ ո ղ ղ ի ս եր տ ի ֆ ի կ ա գ վ ա ծ ա ր ո տ ա վ ա յ ր ե ր ու մ կ ե ն ղ ա -ն ի ն եր ի ա ր ա ծ ե գ մ ան ր , հ ն ա ր ա վ ո թ ս թ ր ե ս ն եր ր ն վ ա գ ա գ ու յ ն ի հ ա ս ց ն ե յ ու ն , հ ի վ ան ղ ու թ յ ու ն ն -ն եր ի կ ան խ ա ր գ ե յ մ ան ր , ք ի մ ի ա կ ան բ ու ժ ա կ ան մ ի ջ ո ց ն եր ի (ն եր ա յ ալ հ ա կ ա ր ի ո տ ի կ ն եր ի) օ գ տա գ ո թ ծ մ ան բ ա գ ա տ մ ան ր , կ ե ն ղ ան ա կ ան ծ ա գ մ ան հ ու մ ք ո վ , չ վ եր ա մ շ ա կ վ ա ծ ու վ եր ա մ շ ա կ վ ա ծ մ թ եր ք ո վ կ եր ա կ ր մ ան ս ս տ ի ճ ան ա կ ան կ ր ճ ա տ մ ան ր .

5) կ ե ն ղ ան ի ն եր ի հ ի վ ան ղ ու թ յ ու ն ն եր ի կ ան ի ս մ ան , տա ր ա ծ մ ան , բ ո ն կ ու մ ն եր ի տե ղ ա յ -ն ա գ մ ան ն վ եր ա գ մ ան , ի ն չ պ ե ս ն ան հ ի վ ան ղ ու թ յ ու ն ն եր ի կ ե ն ղ ան ի ն եր ի գ մ ա ր ղ ու ն փ ո -խ ա ն ց մ ան վ տ ա ն գ ի ն տ ն տե ս ա կ ան կ ո թ ու ս տ ն եր ի ն վ ա գ ե գ մ ան ա տ ու մ ո վ ա ր գ ե յ վ ա ծ բ ու ժ ան յ ու թ եր ի օ գ տա գ ո թ ծ մ ան ան խ ու ս ա փ ե յ ի ու թ յ ան ղ ե պ ե ր ու մ կ ի ր ա տ վ ու մ ե ն ան ա -ս ու ն ն եր ի մ ե կ ու ս ա գ ու մ ն ան ց ու մ ա յ ի ն շ ր ջ ան ի տ ն ո ղ ու թ յ ան եր կ ա ր ա ձ գ ու մ .

6) կ ե ն ղ ան ի ն եր ի ց ե ղ ի ր ն տ ր ու թ յ ու ն ր պ ե տ ք է կ ա տ ա ր վ ի հ ա շ վ ի ա ո ն ե յ ո վ ղ ր ան ց հ ա ր մ ա ր վ ո ղ ա կ ան ու թ յ ու ն ր տե ղ ա կ ան պ ա յ մ ան ն եր ի ն , կ ե ն ս ու ն ա կ ու թ յ ու ն ն ու ղ ի մ ա ղ ր ո ղ ա -կ ան ու թ յ ու ն ն ա տ ա վ ե յ տա ր ա ծ վ ա ծ հ ի վ ան ղ ու թ յ ու ն ն եր ի ն կ ա տ մ ա մ բ , ի ն չ պ ե ս ն ան տ լ յ ալ ց ե ղ ի ն բ ն ո թ ո շ յ ու ր ա հ ա տ ու կ հ ի վ ան ղ ու թ յ ու ն ն եր ի բ ա գ ա կ ա յ ու թ յ ու ն ր :

4. Գ յ ու ղ ա տ ն տե ս ա կ ան կ ե ն ղ ան ի ն եր ի հ ո տ ի , ան ց ու մ ա յ ի ն շ ր ջ ան ի տ ն ո ղ ու թ յ ան փ ո -փ ո ի ս մ ան , կ եր եր ի ն կ եր ա կ ր մ ան , ան սս ն ա ր ու ժ ու թ յ ան ,

սպան դի, ինսամքի բնագաղարն երի կարավարմանն առնչվող պահանջները սահմանում է յիսգորմարմինը:

5. Օրգանակն գյուղատնտեսության մեջ թույլատրելի և սահմանափակ թույլատրելի նյութերի անվանացանկում չընդգրկված, սակայն սովորական (ավանդական) գյուղատնտեսությանում օգտագործվող նյութերի ու միջոցների կիրառումը հնարավոր է բույսերի և կենդանիների կարանտին հիվանդություններին դեպքերի կանխման, տարածման, բնկումների տեղայնացման և վերացման, հիվանդություններին՝ կենդանիներից մարդուն փոխանցման վտանգի առկայությունը դեպքում, ինչպես նաև եթե դա անհրաժեշտ է տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից տնտեսական զգայի կորուստներինց խուսափելու համար: Այդ դեպքում արտադրանքն իրացվում է որպես սովորական մթերք և չի կիրառվում ակնշիջել և պիտակավորվել որպես օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրանք:

6. Օրգանակն գյուղատնտեսության անցումային շրջանը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կարավարության սահմանած կարգով կիրառվել փոփոխվել էրկա-րաձգվել կամ կրճատվել, կախված տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեության առանձնահատկություններից և միջավայրի պայմաններից:

7. Օրգանակն սննդամթերքի սերտիֆիկացման պայմանները սահմանում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կարավարությունը:

Հոդված 9. Օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրանքի մակնշումը և պիտակավորումը

1. Օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրանքի մակնշման մեջ, ինչպես նաև գովազդում նշվում են «օրգանակն» կամ մակնշման առումով համարժեք «էկոլոգիա-կան», «էկոլոգիապես մաքուր», «բիոլոգիական» տերմինները կամ դրանց «էկո», «բիո» կամ կրճատայլ ձևերը՝ առանձին կամ հարադիր, միայնպես դեպքում, եթե՝

1) պայն օրգանակն գյուղատնտեսության վարման մեթոդով արտադրված և հավաստված (սերտիֆիկացված) արտադրանք է:

2) ներմուծվող արտադրանքն ուղեկցվում է օրգանակն գյուղատնտեսության կանոններով սահմանված համապատասխանության հավաստման փաստաթղթերով:

2. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում սննդամթերքի արտադրությունը և (կամ) շրջանառությունը իրականացնող և (կամ) ծառայություններ մատուցող տնտեսավարող սուբյեկտներին, թողարկվող և (կամ) շրջանառվող սննդամթերքի և (կամ) սննդամթերքի մատուցման ծառայություններին անհատականացման միջոցներում արգելվում է օգտագործել «օրգանակն», «էկոլոգիական», «բիոլոգիական» բառերը կամ դրանց «էկո», «բիո» կամ կրճատայլ ձևերը՝ առանձին կամ հարադիր, բացառությամբ գուտ օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրող և (կամ) շրջանառող և (կամ) ծառայություններ մատուցող տնտեսավարող սուբյեկտներին, թողարկվող և (կամ) շրջանառվող օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրանքի և (կամ) օրգանակն գյուղատնտեսական արտադրանքի ծառայություններին մատուցման անհատականացման միջոցներին:

3. Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության տարածքում շրջանառության մեջ գտնվող օրգանակն ալան գյուղատնտեսական արտադրանքը պետք է մակնշված լինի համապատասխան նշանով և ուղեկցվի սերտիֆիկատով: Օրգանակն ալան գյուղատնտեսական արտադրանքի, ինչպես նաև օրգանակն ալան գյուղատնտեսության անցումային շրջանում գտնվող արտադրանքի մակնշման և պիտակավորման կարգը, ինչպես նաև օրգանակն ալան գյուղատնտեսության արտադրանքի համապատասխանության նշանի, համապատասխանության սերտիֆիկատի և օրգանակն ալան գյուղատնտեսության ոլորտի արտադրողական մեթոդներին համապատասխանության սերտիֆիկատի ձևերը հաստատում է Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը:

4. Սովորականից (ավանդականից) օրգանակն ալան գյուղատնտեսական արտադրողական անցումային շրջանում գտնվող տնտեսավարող սուբյեկտներին արտադրանքը կարող է մակնշվել միայն որպես «անցումային շրջանի օրգանակն ալան արտադրանք»: Անցումային շրջանի օրգանակն ալան արտադրանքի մակնշումը թույլատրվում է անցումային շրջանի օրգանակն ալան արտադրանքի սերտիֆիկատի առկայության դեպքում:

5. Օրգանակն ալան գյուղատնտեսական արտադրանքը ենթակա է համապատասխանության պարտադիր հավաստման:

6. Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետությունում արտադրված, վերամշակված և փաթեթավորված օրգանակն ալան սննդամթերքը, դրանց հետ շփվող նյութերը և սննդային հավելումները պետք է պարունակեն «Սննդամթերքի անվտանգության մասին» Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության օրենքով սահմանված տեղեկատվություն, ինչպես նաև տեղեկատվություն՝ սերտիֆիկացման մարմնի անվանման կամ նշագրի մասին:

7. Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետությունում արտադրված, վերամշակված և փաթեթավորված օրգանակն ալան սննդամթերքի մակնշման կարգը սահմանում է Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 10. Օրգանակն ալան գյուղատնտեսական արտադրանքի ներմուծումը և արտահանումը

1. Ներմուծվող օրգանակն ալան գյուղատնտեսական՝
  - 1) արտադրանքը պետք է ուղեկցվի արտահանող երկրի իրավասումարմնի տրամադրած սերտիֆիկատով և պարունակի Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության կառավարության հաստատած ներմուծվող օրգանակն ալան գյուղատնտեսական սննդամթերքն ուղեկցող օրգանակն ալան սերտիֆիկատի ձևով սահմանված ամբողջ տեղեկատվությունը.
  - 2) սննդամթերքը, դեղաբույսերը, տեխնիկական, կերային և ուտելիքն ու սերտիֆիկատի մակնշված և պիտակավորված լինելն Լեռնայի ն Դարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությանը, միջպետական համաձայնագրերին, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ միջազգային կամ միջպետական բնդուլված պահանջներին և նորմերին համապատասխան.
  - 3) ներմուծողը (մատակարարը) օրգանակն ալան սերտիֆիկատի բնօրինակը պետք է պահպանի առնվազն երկու տարի:

2. Եթե ներմուծվող օրգանական գյուղատնտեսական մթերքը համաձայն «Բուսա-սնդիկատարի մասին» ու «Անասնաբուժության մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրա-

պետության օրենքներին ենթարկվել է կարանտինային պիտի միջոցառումներին, որոնք համատեղելի չեն օրգանական գյուղատնտեսական սննդամթերքին ներկայացվող պահանջներին, ապա ներմուծվող խմբաքանակը կորցնում է օրգանական գյուղատնտեսական սննդամթերք համարվելու կարգավիճակը:

3. Ներմուծվող օրգանական գյուղատնտեսական արտադրանքի վերաբերյալ յիսգործարմի նրա իրավասու է՝

1) պահանջելու տեղեկատվություն այն նյութերի, միջոցների և մեթոդների մասին, որոնք կիրառվել են արտահանող երկրում, եթե բացակայում են սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված փաստաթղթերը.

2) սպառողներին շրջանում մոլորություն բացառման նպատակով պահանջելու, որ արտահանող երկրում օրգանական գյուղատնտեսական սննդամթերքը, դեղաբույսերը և ուտելի բույսերը մակնշվեն և պիտակավորվեն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

4. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունից արտահանվող օրգանական գյուղատնտեսական արտադրանքը պետք է համապատասխանի ներմուծող երկրի օրենսդրությամբ սահմանված նորմերին, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ համապատասխան միջոցառումներ կամ միջպետական ստանդարտներին և նորմերին:

Գ Լ ՈՒ Խ 4

ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑ ՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 11. Օրգանական գյուղատնտեսության բնագավառում պետական աջակցությունը

1. Օրգանական գյուղատնտեսության բնագավառում պետական աջակցություն հիմնական ուղղությունն են՝

1) նորամուծություններին (ինովացիաներին), ինչպես նաև արդիական տեխնոլոգիաներին ներդրմանն օժանդակումը.

2) բիզնես-ֆորումներին, ցուցահանդեսներին, տնավաճառներին կազմակերպման և միջպետական տնտեսական համագործակցության բնույթի մասին միջոցով օրգանական գյուղատնտեսական արտադրանքի արտահանման խթանումը.

3) գյուղատնտեսության արտադրական ենթակառուցվածքներին գործունեությունը բարելավումը.

4) կադրերի պատրաստումը և վերապատրաստումը.

5) նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորումը.

6) իրավական այլ տերմիններով նախատեսված աջակցությունը:

Գ Լ ՈՒ Խ 5

ԵԶՐԱՓՄԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

12. Հոդված 12. Պատասխանատվությունը ունըսույն օրենքի պահանջները
խախտելու համար

Սույն օրենքի պահանջների խախտումն առաջացնում է պատասխանատվությունը օրենքով սահմանված կարգով:

Հոդված 13. Օրենքի ուժի մեջ մտնելը

Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասնե-րորդ օրվանից:

**Լ ԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏ ՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ՝**

Բ.ՍԱՀ ԱԿՅԱՆ

2015 թ. մարտի 13
Ստեփանակերտ
ՀՕ-7-Ն